



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 28ης Μαρτίου 2003

**κατόπιν αιτήματος της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με τροποποιήσεις του καταστατικού της
Τράπεζας της Ελλάδος**

(CON/2003/4)

1. Στις 26 Φεβρουαρίου 2003, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα της Τράπεζας της Ελλάδος να εκφέρει τη γνώμη της σχετικά με τροποποιήσεις του καταστατικού της τελευταίας. Η Τράπεζα της Ελλάδος γνωστοποίησε στην ΕΚΤ ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις πρόκειται να προταθούν στην προγραμματισμένη για τις 22 Απριλίου 2003 γενική συνέλευση των μετόχων της και ότι, κατόπιν έγκρισής τους από αυτή, πρόκειται να κατατεθούν προς κύρωση στη Βουλή των Ελλήνων.
2. Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ να διατυπώνει τη γνώμη της βασίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 4, δεύτερη περίπτωση, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 4 στοιχείο (α), δεύτερη περίπτωση, του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (καταστατικό του ΕΣΚΤ), καθώς και στο άρθρο 2 παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων, δεδομένου ότι οι υπό εξέταση διατάξεις αφορούν το καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 17.5, πρώτη πρόταση, του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
3. Οι περισσότερες από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιφέρουν τεχνικής φύσης αλλαγές στις γενικές διατάξεις του καταστατικού (άρθρο 2), στις διατάξεις που αφορούν το Γενικό Συμβούλιο (άρθρο 27), το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής (άρθρο 35Α), τους λογαριασμούς και τις καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος (άρθρο 52), τα μέσα νομισματικής πολιτικής (άρθρο 55Δ, άρθρο 56 αρ. 4 και άρθρο 58) και την απόσυρση τραπεζογραμματίων σε δραχμές (άρθρο 68). Περιλαμβάνουν, επίσης, προσθήκες όσον αφορά τους ελεγκτές (άρθρο 44), καθώς και τις εργασίες της Τράπεζας της Ελλάδος και τα μέσα νομισματικής πολιτικής (άρθρο 55 αρ. 5 και αρ. 18, άρθρο 55Β, άρθρο 56 αρ. 3 και αρ. 5). Στις παραγράφους που ακολουθούν παρουσιάζονται οι προτεινόμενες τροποποιήσεις, αναλύεται το σκεπτικό στο οποίο βασίζονται και παρατίθενται οι

απόψεις της ΕΚΤ για κάθε μία από αυτές χωριστά. Οι προσθήκες στο καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος εμφανίζονται υπογραμμισμένες, ενώ οι απαλείψεις εμφανίζονται διαγεγραμμένες.

4. Άρθρο 2 στοιχ. ε'

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Οι κύριες αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος είναι οι εξής:

[...]

- ε) Προωθεί και επιβλέπει την ομαλή λειτουργία και αποτελεσματικότητα των συστημάτων και μέσω πληρωμών, καθώς και συστημάτων διαπραγμάτευσης, διακανονισμού και εκκαθάρισης εξωχρηματοπιστηριακών συναλλαγών επί τίτλων και λοιπών χρηματοπιστωτικών μέσων, σύμφωνα με το άρθρο 55 αριθμός 5 του παρόντος.*

[...]»

Σκοπός της εν λόγω τροποποίησης είναι να διευκρινιστεί, για λόγους ασφάλειας δικαίου, η αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος επί των μέσων πληρωμής. Η ΕΚΤ εκφράζει την επιδοκιμασία της σχετικά με τη διευκρίνηση αυτή, η οποία δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

5. Άρθρο 27 στοιχ. θ'

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Το Γενικό Συμβούλιο αποφασίζει επί των κάτωθι θεμάτων:

[...]

- θ) Ζητημάτων σχετικών με την απόκτηση ακινήτων ~~αναγκαίων~~ ~~για τις εργασίες της Τράπεζης~~ και την πρόσκαιρον κτήσιν και πώλησιν τοιούτων ακινήτων κατά το άρθρον 58 κατά τα άρθρα 56 αρ. 3 και 58.*

[...]»

Με την εν λόγω τροποποίηση επιδιώκεται η εναρμόνιση της αρμοδιότητας του Γενικού Συμβουλίου όσον αφορά την απόκτηση ακινήτων προς το νέο περιεχόμενο των οικείων ουσιαστικών διατάξεων του καταστατικού¹. Η παραπάνω ρύθμιση αποτελεί εσωτερικό θέμα της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

¹ Βλ. παρ. 13 και παρ. 16 της παρούσας γνώμης σχετικά με το άρθρο 56 αρ. 3 και το άρθρο 58, αντίστοιχα.

6. Άρθρο 35Α

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής είναι αρμόδιο να αποφασίζει για τη χάραξη και άσκηση της νομισματικής πολιτικής, καθώς και επί των θεμάτων που αφορούν την άσκηση της συναλλαγματικής πολιτικής, τη λειτουργία και αποτελεσματικότητα των συστημάτων και μέσω των πληρωμών και την έκδοση τραπεζογραμματίων. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται με Πράξεις του Συμβουλίου.

[...]

Με την εν λόγω τροποποίηση επιδιώκεται η ευθυγράμμιση του περιεχομένου της παραπάνω διάταξης προς εκείνο της προτεινόμενης διάταξης του άρθρου 2 στοιχ. ε' (βλ. παραπάνω παρ. 4). Και στην περίπτωση αυτή ισχύει mutatis mutandis η γνώμη της ΕΚΤ· η ΕΚΤ εκφράζει, δηλαδή, την επιδοκιμασία της σχετικά με την εν λόγω διευκρίνιση, η οποία δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ. Προς αποφυγή τυχόν παρερμηνειών, και όπως ήδη επισημάνθηκε στη γνώμη CON/00/07 της 17ης Απριλίου 2000 η οποία επίσης αφορούσε τροποποιήσεις του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με το άρθρο 2 του καταστατικού της τελευταίας. Το εν λόγω άρθρο ρητά αναγνωρίζει την υποχρέωση άσκησης των παραπάνω αρμοδιοτήτων εντός του νομικού πλαισίου του ΕΣΚΤ και σύμφωνα προς αυτό.

7. Άρθρο 44

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η πρώτη Γενική Συνέλευσις και μετά ταύτα εκάστη ετησία Γενική Συνέλευσις, εκλέγει τρία κατάλληλα πρόσωπα ως Ελεγκτάς και δύο αναπληρωτάς αυτών, ίνα εξετάσωσι και υποβάλωσιν έκθεσιν επί του Ισολογισμού αυτής, του υποβληθησομένου εις την επομένην ετησίαν Γενικήν Συνέλευσιν, ορίζει δε και την αμοιβήν αυτών. Σύμβουλοι ή υπάλληλοι της Τραπεζής δεν είναι εκλέξιμοι ως Ελεγκταί διαρκούσης της υπηρεσίας των. Αντί των ανωτέρω φυσικών προσώπων η Γενική Συνέλευσις δύναται να εκλέξει ως ελεγκτή εταιρεία ή κοινοπραξία ορκωτών ελεγκτών.

[...]

Με τη νέα διατύπωση της διάταξης παρέχεται στην Τράπεζα της Ελλάδος η δυνατότητα να διορίζει ως ελεγκτές όχι μόνο φυσικά πρόσωπα, αλλά και εταιρείες λειτουργούσες, για παράδειγμα, με τη μορφή ανωνύμων εταιρειών. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι με τη συγκεκριμένη τροποποίηση δεν αποκλείεται και η, χάριν οικονομίας της διαδικασίας, δυνατότητα σύμπτωσης του προβλεπόμενου από το καταστατικό ελέγχου με εκείνον που επιβάλλει το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Η ΕΚΤ εκφράζει την επιδοκιμασία της σχετικά με τη διεύρυνση των δυνατοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος ως προς την επιλογή ελεγκτών, από τη στιγμή που μια τέτοια ρύθμιση απηχεί την τρέχουσα ελεγκτική πρακτική.

8. Άρθρο 52

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Τράπεζα θέλει συντάσσει κατάστασιν του ενεργητικού και παθητικού αυτής κατά την ~~15ην και~~ τελευταίαν ημέραν εκάστου μηνός και θέλει δημοσιεύει ταύτην το βραδύτερον ~~μίαν εβδομάδα μετά~~ τας χρονολογίας ταύτας μετά μίαν εβδομάδα.».

Η ΕΚΤ συμφωνεί απόλυτα με τη νέα διατύπωση, η οποία άλλωστε συνάδει προς την πρακτική που κρατεί στο ΕΣΚΤ.

9. Άρθρο 55 αρ.5

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Αι εργασίαι της Τραπεζής περιορίζονται ως ακολούθως. Η Τράπεζα, ενεργώντας σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που διέπουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, δύναται:

[...]

- 5) *Να θέτει κανόνες λειτουργίας και να επιβλέπει συστήματα πληρωμών και συστήματα εκκαθάρισης εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών με στόχο την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία τους και ιδίως τον περιορισμό του συστημικού κινδύνου και την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Επίσης να διαχειρίζεται τέτοια συστήματα, επιφυλασσομένων των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Ακόμη να θέτει κανόνες και να επιβλέπει τη λειτουργική αξιοπιστία και νομική ασφάλεια των μέσων πληρωμής, με στόχο την διασφάλιση της αποτελεσματικότητάς τους.*

Στην έννοια των παραπάνω συστημάτων υπάγονται τα συστήματα συμψηφισμού, διακανονισμού και εν γένει εκκαθάρισης πληρωμών, καθώς και τα συστήματα διενέργειας, συμψηφισμού, διακανονισμού και εν γένει εκκαθάρισης εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών επί τίτλων σε αξιολογική ή λογιστική μορφή και λοιπών χρηματοπιστωτικών μέσων.

Η Τράπεζα λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των κανόνων που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και αξιοπιστίας των συστημάτων συμψηφισμού και πληρωμών, κατά την έννοια του άρθρου 22 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

[...]»

Με την προτεινόμενη τροποποίηση επιδιώκεται η ευθυγράμμιση του άρθρου 55 αρ. 5 προς τη νέα διατύπωση του άρθρου 2 στοιχ. ε' (βλ. παραπάνω παρ. 4) και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος επί των μέσων πληρωμής. Και στην περίπτωση αυτή ισχύει *mutatis mutandis* η γνώμη της ΕΚΤ· η ΕΚΤ εκφράζει, δηλαδή, την επιδοκιμασία της σχετικά με την εν

λόγω διευκρίνιση των αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος επί των μέσων πληρωμής. Πάντως, προς αποφυγή τυχόν παρερμηνειών, η ΕΚΤ προτείνει την εισαγωγή, στο τέλος της προτεινόμενης προσθήκης, του ακόλουθου εδαφίου: «σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις που ενδεχομένως ισχύουν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών». Μια τέτοια προσθήκη, όπως και στην περίπτωση άλλων διατάξεων του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, λαμβάνει υπόψη τους κανόνες που ισχύουν στο ΕΣΚΤ.

10. Άρθρο 55 αρ. 18

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Αι εργασίαι της Τραπεζής περιορίζονται ως ακολούθως. Η Τράπεζα, ενεργώντας σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που διέπουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, δύναται:

[...]

18) Να αναλαμβάνη, προσκτωμένη και διατηρούσα τον απαιτούμενον τεχνικόν εξοπλισμόν και το αναγκαιούν προσωπικόν, την κοπήν μεταλλικών νομισμάτων (κερμάτων) και μεταλλίων ~~τόσον~~ και διά λογαριασμόν του Ελληνικού Δημοσίου, ~~έσση~~ ή και τρίτων. Επίσης να διενεργεί πάσης φύσεως εκτυπωτικές εργασίες και να διαθέτει τα κατά τους όρους της παρούσας παραγράφου παραγόμενα αντικείμενα, κατ' απόκλιση από τη διάταξη του άρθρου 56 αρ. 2² του παρόντος.

[...]»

Σκοπός της προτεινόμενης τροποποίησης είναι να διευκρινιστεί ότι οι προβλεπόμενες στη διάταξη αυτή εργασίες μπορούν να διενεργούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος και για ίδιο λογαριασμό. Επίσης, με την προτεινόμενη προσθήκη του δεύτερου εδαφίου, παρέχεται η δυνατότητα αξιοποίησης του εργοστασίου, του εξοπλισμού και του προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος, με τη διεύρυνση του πεδίου των εργασιών της, προς την κατεύθυνση τόσο της διενέργειας κάθε είδους εκτυπωτικών εργασιών όσο και της προώθησης στην αγορά των αντικειμένων τα οποία παράγονται στις εγκαταστάσεις της. Επιπλέον, η παραπάνω προσθήκη προσφέρει νομικό έρεισμα σε εργασίες, τις οποίες κατά παράδοση διενεργεί η Τράπεζα της Ελλάδος και οι οποίες, μέχρι σήμερα, νομιμοποιούνται ad hoc με υπαγωγή των εκάστοτε συνομολογούμενων συμφωνιών σε νομοθετική κύρωση. Η παραπάνω ρύθμιση αποτελεί εσωτερικό θέμα της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

² Σύμφωνα με το άρθρο 56 αρ. 2: «Η Τράπεζα δεν δικαιούται: [...] 2. Να ασκή εμπορίαν ή άλλως να μετέχη αμέσως εις οιαδήποτε εμπορικήν, βιομηχανικήν ή άλλην επιχείρησιν. [...]».

11. Άρθρο 55B

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Τράπεζα, δια του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής, θεσπίζει πλαίσιο διοικητικών κυρώσεων και προσδιορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής τους κατά των προσώπων που ενεργούν κατά παράβαση των σχετικών με τις κατά το άρθρο 35Α αρμοδιότητες του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής διατάξεων.

Οι κυρώσεις αυτές συνίστανται ιδίως σε:

[...]

στ. Πρόστιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, υπολογιζόμενο είτε ως ποσοστό μέχρι σαράντα τοις εκατό (40%) επί του ποσού της παράβασης, είτε ως εφάπαξ ποσό μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, και, σε περίπτωση υποτροπής, μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, εφόσον η επιβολή της εν λόγω κύρωσης δεν προσκρούει στους κανόνες που εκάστοτε ισχύουν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Τα παραπάνω όρια είναι δυνατόν να αναπροσαρμίζονται με πράξη του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής.

[...]»

Με την προσθήκη του προστίμου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου στον κατάλογο των κυρώσεων του άρθρου 55B, παρέχεται η δυνατότητα επιβολής από την Τράπεζα της Ελλάδος κυρώσεων και σε άλλα, εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων, πρόσωπα, όταν αυτά παραβιάζουν διατάξεις που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής. Η ΕΚΤ σημειώνει με ικανοποίηση ότι οι εν λόγω κυρώσεις δεν μπορούν να επιβληθούν εάν προσκρούουν σε κανόνες που ισχύουν στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ, όπως, ιδίως, στην περίπτωση παραβάσεων για τις οποίες οι κανόνες αυτοί προβλέπουν περιοριστική απαρίθμηση των επιβλητέων κυρώσεων, από την οποία αποκλείεται η επιβολή προστίμων. Πάντως, η ΕΚΤ συστήνει προσεκτική εφαρμογή του εν λόγω άρθρου. Η απουσία θεσπισμένων κανόνων στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος όσον αφορά ορισμένους τομείς ενδέχεται να είναι σκόπιμη, αποκλείοντας την ανάληψη, στους τομείς αυτούς, αρμοδιότητας από τις εθνικές αρχές. Για παράδειγμα, τα νομικά κείμενα σχετικά με το σύστημα TARGET δεν προβλέπουν την ύπαρξη συστήματος επιβολής προστίμων και, επομένως, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν μπορεί να θεσπίσει ένα τέτοιο σύστημα σε ό,τι αφορά θέματα που άπτονται του TARGET. Συνεπώς, η Τράπεζα της Ελλάδος προτρέπει να έρχεται σε επικοινωνία με την ΕΚΤ σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ενδέχεται να υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το εάν η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου θα μπορούσε να προσκρούει σε ήδη υπάρχουσες ή μελλοντικές πολιτικές του ΕΣΚΤ.

12. Άρθρο 55Δ

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 5 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της κατ' εφαρμογή του εκδιδόμενης συμπληρωματικής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Τράπεζα της Ελλάδος πέραν των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της στα πλαίσια της εποπτείας, δικαιούται να διενεργεί έλεγχο βιβλίων και στοιχείων, περιλαμβάνοντα και δικαίωμα λήψης αντιγράφων, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν οποιαδήποτε επιχείρηση, εφόσον υπάρχουν κατά την κρίση της ενδείξεις παραβάσεων κατά την άσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας σχετικής με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 2 αρμοδιότητές της. αρμοδιότητές της.

[...]

Η εν λόγω διάταξη, υπό την ισχύουσα διατύπωσή της, προβλέπει την αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος να ελέγχει επίσης βιβλία και στοιχεία προσώπων τα οποία δεν εποπτεύονται από την ίδια, «εφόσον υπάρχουν κατά την κρίση της ενδείξεις παραβάσεων κατά την άσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας σχετικά με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 2 αρμοδιότητές της». Η αντικατάσταση, στη διάταξη αυτή, των λέξεων «προβλεπόμενες στο άρθρο 2 αρμοδιότητές της» (που αφορά αποκλειστικά τις κύριες αρμοδιότητές της) από τη γενικότερη διατύπωση «αρμοδιότητές της» σκοπό έχει να καταστήσει απολύτως σαφές ότι η εξουσία της Τράπεζας της Ελλάδος να ελέγχει βιβλία και στοιχεία εκτείνεται σε όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τα καθήκοντά της και όχι μόνο στις σχετικές με τις κύριες αρμοδιότητές της. Η ΕΚΤ εκφράζει την επιδοκιμασία της σχετικά με την εν λόγω διευκρίνιση, η οποία δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

13. Άρθρο 56 αρ. 3

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Τράπεζα δεν δικαιούται:

[...]

- 3. Να κτάται ακίνητον κτήσιν, πλην εφ' όσον είναι αναγκαίον διά τας ιδίας εργασίας και εξαιρέσει της περιπτώσεως του άρθρου 58 καθώς και της κτήσεως δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου ή διά καθολικής ή οιονεί καθολικής διαδοχής. Με αιτιολογημένη απόφαση του Γενικού Συμβουλίου μπορεί να επιτραπεί η διατήρηση ή απόκτηση ακινήτου, εφόσον τούτο εξυπηρετεί ειδικό συμφέρον της Τράπεζας.*

[...]

Με την προτεινόμενη τροποποίηση επιδιώκεται η άμβλυση της παραπάνω απαγόρευσης, η οποία πάντως διατηρείται ως ο βασικός κανόνας, συναρτώμενος προς την εξαγγελλλόμενη, στην αμέσως

προηγούμενη παράγραφο³, απαγόρευση άσκησης εμπορίας. Ειδικότερα, σκοπός της παραπάνω τροποποίησης είναι να καταστεί δυνατή η διατήρηση ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος (π.χ. κτήρια υποκαταστημάτων) από τυχόν συρρίκνωση των εργασιών της ή/και η περιέλευση στην κυριότητά της ακινήτων (π.χ. ακίνητα ασφαλιστικών Ταμείων, εάν η Τράπεζα της Ελλάδος αναλάβει η ίδια την κοινωνική ασφάλιση του προσωπικού της) στο πλαίσιο μιας ευρύτερης μετακίνησης περιουσίας, νομοθετικώς επιβαλλόμενης ή για γενικότερους λόγους αποδεκτής. Η παραπάνω ρύθμιση αποτελεί εσωτερικό θέμα της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

14. Άρθρο 56 αρ. 4

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Τράπεζα δεν δικαιούται:

[...]

4. *Να αγοράζει τις ίδιες αυτής μετοχές και τις μετοχές οιασδήποτε άλλης Τραπεζής ή Εταιρείας, πλὴν των μετοχών της Τραπεζής των Διεθνών Διακανονισμών.*

[...]»

Με τη νέα διατύπωση της παραπάνω διάταξης απαλείφεται η απαγόρευση –η οποία κατά το χρόνο θέσπισής της αποτελούσε κοινή αρχή στις ανώνυμες εταιρείες– απόκτησης από την Τράπεζα της Ελλάδος δικών της μετοχών, με σκοπό την εναρμόνιση του καταστατικού προς τις ήδη προβλεπόμενες αποκλίσεις από την απόλυτη απαγόρευση, που πάντως εξακολουθεί να αποτελεί τον κανόνα, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 του Ν. 2190/20⁴. Με την απόλειψη της εν λόγω απαγόρευσης, σε συνδυασμό και με τη ρητή διάταξη του άρθρου 72 του καταστατικού⁵, οι περιπτώσεις θεμιτών αποκτήσεων των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 16 του Ν. 2190/20⁶ έχουν εφαρμογή και στην Τράπεζα της Ελλάδος. Οι προαναφερόμενες περιπτώσεις θεμιτών αποκτήσεων

³ Για το κείμενο του άρθρου 56 αρ. 2, βλ. υποσημείωση υπ' αριθ. 3

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 του Ν.2190/20: «Απαγορεύεται στην ανώνυμη εταιρεία η απόκτηση δικών της μετοχών, είτε από αυτή την ίδια είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομά του αλλά για λογαριασμό της.»

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 72 του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος: «Αι διατάξεις των περί Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών νόμων, δεν έχουν εφαρμογή επί της Τραπεζής της Ελλάδος, εφόσον αντιβαίνουν προς το παρόν καταστατικών.»

⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 του Ν.2190/20: «Από την απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται: α. Οι αποκτήσεις με σκοπό τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου..., β. Οι αποκτήσεις μετά από καθολική μεταβίβαση περιουσίας. γ. Οι αποκτήσεις μετοχών, που έχουν αποπληρωθεί ολοσχερώς και προέρχονται από αναγκαστική εκτέλεση που έγινε για την πληρωμή απαιτήσεων της ίδιας της εταιρίας. δ. Οι αποκτήσεις από ανώνυμες τραπεζιτικές εταιρείες μετοχών τους, αλλά κατ' εντολή τρίτων. ε. Οι αποκτήσεις από χαριστική αιτία εφόσον έχουν αποπληρωθεί ολοσχερώς. στ. Αποκτήσεις με σκοπό τη διανομή των μετοχών στο προσωπικό της εταιρείας ή στο προσωπικό εταιρείας που είναι συνδεδεμένη με αυτή...».

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 5 του Ν.2190/20: «Εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών μπορούν, με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παράγραφοι 1 και 2 και 31 παράγραφος 1, να αποκτούν δικές τους μετοχές μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών μέχρι το 10% του συνόλου των μετοχών τους...».

απηχούν τις ρυθμίσεις κοινοτικής οδηγίας. Η παραπάνω ρύθμιση αποτελεί εσωτερικό θέμα της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

15. Άρθρο 56 αρ. 5

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Τράπεζα δεν δικαιούται:

[...]

5. *Να παρέχη τόκον εις τας παρ' αυτή καταθέσεις ή τους τρεχούμενους λογαριασμούς. Κατ' εξαίρεσιν η Τράπεζα δικαιούται να παρέχη τόκον εις το Ελληνικόν Δημόσιον ως προβλέπεται εν άρθρω 45⁷, ως και εις τας καταθέσεις των εν Ελλάδι Τραπεζών. Επίσης δικαιούται να παρέχη τόκον δια παραυτή εις ~~εξωτερικόν μετατρέψιμον συνάλλαγμα~~ καταθέσεις ~~επί προθεσμία~~ Τραπεζών ή άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων εδρευόντων εν τω εξωτερικώ και δια παρεχομένας αυτή πιστώσεις εις ~~εξωτερικόν μετατρέψιμον συνάλλαγμα~~ παρά των άνω προσώπων καθώς και στις περιπτώσεις που η παροχή τόκου προβλέπεται από τους εκάστοτε ισχύοντες κανόνες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.*

[...]»

Η εν λόγω διάταξη, υπό την ισχύουσα διατύπωσή της, προβλέπει τη δυνατότητα της Τράπεζας της Ελλάδος «να παρέχη τόκον διά παρ' αυτή εις εξωτερικόν μετατρέψιμον συνάλλαγμα καταθέσεις επί προθεσμία τραπεζών ή άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων εδρευόντων εν τω εξωτερικώ και διά παρεχομένας αυτή πιστώσεις εις εξωτερικό μετατρέψιμον συνάλλαγμα παρά των άνω προσώπων». Αυτή η δυνατότητα παροχής τόκου αποτελεί μία από τις εξαιρέσεις από τη βασική απαγόρευση παροχής τόκου σε καταθέσεις ή λογαριασμούς από την Τράπεζα της Ελλάδος, απαγόρευση η οποία διατηρείται σε ισχύ. Η απόλειψη της εν λόγω προϋπόθεσης του τοκοφόρου των καταθέσεων (δηλαδή να είναι αυτές σε εξωτερικό μετατρέψιμο συνάλλαγμα) προτείνεται με αφορμή τα εύλογα αιτήματα νομικών προσώπων που εδρεύουν στην αλλοδαπή (π.χ. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) και, ειδικότερα, σε σχέση με καταθέσεις σε νομίσματα κρατών μελών της ΕΕ επ' ονόματι νομικών προσώπων που εδρεύουν στην αλλοδαπή, οι οποίες, ενώ ως καταθέσεις σε συνάλλαγμα απέφεραν τόκο, απώλεσαν αυτή την ιδιότητα με τη μετατροπή τους σε καταθέσεις σε ευρώ. Η ΕΚΤ εκφράζει την επιδοκιμασία της σχετικά με την εν λόγω διευκρίνιση, η οποία δεν εγείρει κανένα σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 45 του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος: «[...] Επί των ανωτέρω λογαριασμών θα καταβάλλεται τόκος από την Τράπεζα. Το ύψος του επιτοκίου θα καθορίζεται με σύμβαση και πάντως θα αντανακλά τις συνθήκες και τους όρους της Αγοράς. [...]».

16. Άρθρο 58

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«[...]

Εν περιπτώσει μη καταβολής χρέους οφειλομένου εις την Τράπεζαν, πάσα ακίνητος ιδιοκτησία περιελθούσα εις την Τράπεζαν κατά το παρόν άρθρον δέον να εκποιήται το ταχύτερον είτε δια δημοσίου πλειστηριασμού είτε δι' ιδιωτικής πωλήσεως. Η Τράπεζα δεν δύναται να διατηρήση δι' εαυτήν ακίνητον περιουσίαν, ~~ειμή μόνον αν είναι αναγκαία δια την διεξαγωγήν των εργασιών της Τραπεζής~~ με την επιφύλαξη του άρθρου 56 αρ. 3.

[...]»

Με την προτεινόμενη τροποποίηση επιδιώκεται η εναρμόνιση του άρθρου 58 προς την αναμορφωμένη διάταξη του άρθρου 56 αρ. 3 (βλ παραπάνω παρ. 13) σχετικά με την κτήση ακινήτων. Η παραπάνω ρύθμιση είναι εσωτερικό θέμα της Τράπεζας της Ελλάδος και δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

17. Άρθρο 68

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, το παραπάνω άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Οσάκις αποσύρεται της κυκλοφορίας σειρά τις τραπεζικών γραμματίων σε δραχμές, το Γενικόν Συμβούλιον θέλει καθορίζει και γνωστοποιεί δημοσία την προθεσμίαν εντός της οποίας τα τραπεζικά ταύτα γραμμάτια δέον να προσάγονται προς ανταλλαγήν. Μετά την πάροδον της προθεσμίας ταύτης τα αποσυρθέντα τραπεζικά γραμμάτια σε δραχμές δεν θα αποτελώσι νόμιμον χρήμα, πλην μόνον παρά τη Τραπεζή της Ελλάδος.

~~Μετά πάροδον διετίας~~ Από της λήξεως της τελευταίας δημοσία γνωστοποιηθείσης προθεσμίας προς προσαγωγήν της αποσυρθείσης της κυκλοφορίας σειράς τραπεζικών γραμματίων σε δραχμές, η Τράπεζα δικαιούται να αφαιρή από του ποσού των εν κυκλοφορία τραπεζικών γραμματίων σε δραχμές το ποσόν των μη προσαχθέντων και μη πληρωθέντων γραμματίων της σειράς ταύτης, τα γραμμάτια δε ταύτα δεν θα θεωρόνται του λοιπού εν κυκλοφορία. Μετά πάροδον δε δεκαετίας από της λήξεως της αυτής ως άνω προθεσμίας τα τραπεζικά ταύτα γραμμάτια θεωρούνται παραγεγραμμένα και ο κομιστής ουδεμίαν έχει εξ αυτών αξίωσιν.».

Στο μέτρο που η διάταξη αυτή αναφέρεται σε απόσυρση μη νόμιμου, πλέον, χρήματος, θα μπορούσε, και μάλιστα με την παράγραφο που προηγείται αυτής (δηλαδή το άρθρο 68 στο σύνολό του), να καταργηθεί εντελώς. Κάτι τέτοιο δεν κρίνεται επί του παρόντος σκόπιμο από την Τράπεζα της Ελλάδος, λόγω του ότι η διαδικασία απόσυρσης των δραχμών βρίσκεται σε εξέλιξη και, κυρίως, λόγω της ρητής παραπομπής που κάνουν στο άρθρο 68 τόσο η απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία πραγματεύεται θέματα απόσυρσης και

ανταλλαγής των δραχμών, όσο και ο Ν. 2948/2001 (άρθρο 5)⁸ ο οποίος αφορά το ίδιο αντικείμενο. Δεδομένου ότι δεν μπορεί να προκληθεί σύγχυση ως προς το νόημα της πρώτης παραγράφου του άρθρου 68, εφόσον το ευρώ έχει πλέον υποκαταστήσει τη δραχμή, η ΕΚΤ δεν διατηρεί καμία επιφύλαξη ως προς το σημείο αυτό. Πάντως, είναι βέβαιο ότι η ΕΚΤ θα πρότεινε την αναμόρφωση της πρώτης παραγράφου, ώστε αυτή να απηχεί την παρούσα κατάσταση, από τη στιγμή που οι παραπάνω λόγοι, οι οποίοι δεν επιτρέπουν κάτι τέτοιο, θα εκλείψουν (γίνεται αντιληπτό ότι αυτό δεν πρόκειται να συμβεί πριν από το 2012, οπότε και λήγει η περίοδος ανταλλαγής δραχμών έναντι ευρώ). Εξάλλου, η δυνατότητα αφαίρεσης «από του ποσού των εν κυκλοφορία τραπεζικών γραμματίων σε δραχμές, του ποσού των μη προσαχθέντων και μη πληρωθέντων γραμματίων», ώστε τα τελευταία να μην «θεωρούνται του λοιπού εν κυκλοφορία», η οποία προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της διάταξης και συνδέεται αποκλειστικά με τη νομισματική κυκλοφορία, δεν μπορεί πλέον να τελεί υπό χρονικό περιορισμό (καθ' όσον αναφέρεται σε νόμισμα που αποσύρθηκε στο σύνολό του), μπορεί δε να ασκείται από τη στιγμή της απόσυρσης και εξής. Συνεπώς, με την προτεινόμενη τροποποίηση αίρεται ο χρονικός περιορισμός (της διετίας), ώστε ο χειρισμός του θέματος αυτού να μην εμφανίζεται ως γενόμενος *contra litteram legis*. Η ΕΚΤ εκφράζει την επιδοκιμασία της σχετικά με τη διευκρίνιση αυτή, η οποία δεν εγείρει κανένα ειδικό σχόλιο από την πλευρά του ΕΣΚΤ.

18. Η ΕΚΤ βεβαιώνει ότι δεν αντιτίθεται στη δημοσίευση της παρούσας γνώμης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατά την κρίση τους. Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ έξι μήνες μετά την ημερομηνία της έκδοσής της.

Φρανκφούρτη, 28 Μαρτίου 2003.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

[υπογραφή]

Willem F. DUISENBERG

⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.2948/2001: «1. Από την 1η Μαρτίου 2002 μέχρι την 1η Μαρτίου 2012 τα τραπεζογραμμάτια δραχμών θα εξακολουθήσουν να γίνονται δεκτά προς ανταλλαγή με ευρώ από την Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 68 του Καταστατικού της. 2. Από την 1η Μαρτίου 2002 μέχρι και την 1η Μαρτίου 2004, τα κέρματα δραχμών θα εξακολουθήσουν να γίνονται δεκτά προς ανταλλαγή με ευρώ από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες [...]».